

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2024. gada 11. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Jurisdikcija un nolēmumu atzišana un izpilde civillietās un komercietās – Regula (ES) Nr. 1215/2012 – 6. panta 1. punkts – Piemērojamība – Patērētāja, kam ir vienas dalībvalsts pilsonība, noslēgts hipotekārā kredīta līgums ar banku, kas iedibināta citā dalībvalstī – Pret patērētāju celta prasība – Minētā patērētāja pēdējā zināmā dalībvalstu teritorijā esošā domicila vietas tiesa

Lietā C-183/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie* (Varšavas Centra rajona tiesa Varšavā, Polija) iesniegusi ar 2023. gada 27. februāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 22. martā, tiesvedībā

Credit Agricole Bank Polska S.A.

pret

AB,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*] (referente), tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*],

ģenerālvokāts: N. Emiliu [*N. Emiliou*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *S. Żyrek*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *M. Hellmann*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Hottiaux* un *S. Noë*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – poļu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.) 6. panta 1. punktu un 26. pantu.
- 2 Šis lūgums ir ticis iesniegts tiesvedībā starp *Credit Agricole Bank Polska S.A.*, kas iedibināta Polijā, un AB, patērētāju, kura pašreizējā adrese nav zināma, par naudas summas samaksu, kuru minētā banka prasa no šā patērētāja saskaņā ar patērētāja kredītligumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Regulas Nr. 1215/2012 6., 15. un 18. apsvērumā ir teikts:

“(6) Lai sasniegtu mērķi panākt spriedumu brīvu apriti civillietās un komercietās, ir vajadzīgi un lietderīgi, ka normas, kas nosaka jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildīšanu, reglamentē kāds Savienības juridiskais akts, kas ir saistošs un tieši piemērojams.

[..]

(15) Jurisdikcijas noteikumiem vajadzētu būt ļoti paredzamiem, un tiem būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils. [..]

[..]

(18) Saistībā ar apdrošināšanu, patērētāju ligumiem un nodarbinātību, vājākajai pusei vajadzētu būt aizsargātai ar jurisdikcijas normām, kas ir labvēlīgākas tās interesēm, nekā to paredz vispārējās normas.”

- 4 Šīs regulas 4. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt minētās dalībvalsts tiesā neatkarīgi no viņu pilsonības.”

- 5 Minētās regulas 5. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā vienīgi saskaņā ar šīs sadaļas 2. līdz 7. iedaļā izklāstītajiem noteikumiem.”

6 Šīs pašas regulas 6. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ja atbildētāja domicils nav kādā dalībvalstī, tad katras dalībvalsts tiesu jurisdikciju, ievērojot 18. panta 1. punktu, 21. panta 2. punktu, 24. un 25. pantu, nosaka minētās dalībvalsts tiesību akti.”

7 Regulas Nr. 1215/2012 17. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Lietās saistībā ar līgumiem, ko persona – patērētājs – noslēgusi ar mērķi, kas var būt uzskatāms par nesaistītu ar viņas arodu vai profesiju, jurisdikciju nosaka šajā iedaļā, neskarot 6. pantu un 7. panta 5. punktu, ja:

- a) tas ir līgums par preču iegādi ar nomaksu pa daļām;
- b) tas ir līgums par aizdevumu, kas atmaksājams pa daļām, vai par jebkāda cita veida kredītu, kas izsniegts, lai finansētu preču iegādi; vai
- c) visos citos gadījumos – līgums ir noslēgts ar personu, kas veic komercdarbību vai profesionālo darbību patērētāja domicila dalībvalstī vai jebkādā veidā vērš šādu darbību uz attiecīgo dalībvalsti vai vairākām dalībvalstīm, tostarp attiecīgo dalībvalsti, un līgums ietilpst šādas darbības jomā.”

8 Šīs regulas 18. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Patērētājs var celt prasību pret otru līgumslēdzēju pusi vai nu tās dalībvalsts tiesās, kurā ir minētās puses domicils, vai arī, neatkarīgi no otras līgumslēdzējas puses domicila vietas, patērētāja domicila vietas tiesās.

2. Otra līgumslēdzēja puse var celt prasību pret patērētāju vienīgi tās dalībvalsts tiesās, kurā ir patērētāja domicils.”

9 Minētās regulas 26. pants ir formulēts šādi:

“1. Papildus jurisdikcijai, kas atvasināta no citiem šīs regulas noteikumiem, jurisdikcija ir tās dalībvalsts tiesai, kurā atbildētājs vērsas. Šo noteikumu nepiemēro, ja atbildētājs vērsies tiesā, lai apstrīdētu jurisdikciju, vai ja citai tiesai ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar 24. pantu.

2. Lietās, kas minētas šīs nodaļas 3., 4. vai 5. iedaļā, ja atbildētājs ir apdrošinājumaņēmējs, apdrošinātais, apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs, cietusī puse, patērētājs vai darbinieks, tiesa pirms jurisdikcijas pieņemšanas saskaņā ar šā panta 1. punktu pārlicinās, ka atbildētājs ir informēts par savām tiesībām apstrīdēt tiesas jurisdikciju un par sekām, kas izriet no ierašanās vai neierašanās tiesā.”

10 Šīs pašas regulas 28. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Ja atbildētājs, kura domicils ir vienā no dalībvalstīm, tiek iesūdzēts tiesā citā dalībvalstī un neierodas tiesā, tiesa pēc savas iniciatīvas paziņo, ka tai nav jurisdikcijas, ja vien tās jurisdikcija nav atvasināta no šīs regulas noteikumiem.

2. Tiesa aptur tiesvedību, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis laikus saņemt dokumentu, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgu dokumentu, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, vai ka šajā nolūkā ir veikti visi vajadzīgie pasākumi.”

11 Regulas Nr. 1215/2012 62. pantā ir noteikts:

“1. Lai noteiktu, vai puses domicils ir dalībvalstī, kuras tiesā ir celta prasība, tiesa piemēro savus tiesību aktus.

2. Ja puses domicils nav dalībvalstī, kuras tiesā ir celta prasība, tad, lai noteiktu, vai puses domicils ir citā dalībvalstī, tiesa piemēro minētās dalībvalsts tiesību aktus.”

Polijas tiesības

12 1964. gada 17. novembra *ustawa – Kodeks postępowania cywilnego* (Civilprocesa kodekss, Dz. U. Nr. 43, 296. pozīcija), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “Civilprocesa kodekss”), 144. panta 1. punktā ir noteikts:

“Tiesas priekšsēdētājs ieceļ aizbildni, ja prasītājs pierāda, ka puses dzīvesvieta nav zināma. [..]”

13 Civilprocesa kodeksa 69. panta 3. punktā, kas *mutatis mutandis* ir piemērojams saskaņā ar šā kodeksa 144. pantu ieceltajam aizbildnim, ir paredzēts:

“Saskaņā ar 1. punktu ieceltajam aizbildnim ir tiesības veikt visas darbības saistībā ar attiecīgo lietu.”

14 Civilprocesa kodeksa 139.¹ pantā ir noteikts:

“1) Ja, neraugoties uz atkārtotu izsniegšanu saskaņā ar 139. panta 1. punkta otro teikumu, atbildētājs nav atsaucis prasības pieteikumu vai citu procesuālo dokumentu, uz kura pamata ir radusies nepieciešamība aizstāvēt savas tiesības, un ja viņam iepriekš nav izsniegts vai paziņots neviens dokuments saskaņā ar iepriekšējos pantos paredzēto kārtību, un ja 139. panta 2.–31. punkts vai citi īpaši noteikumi, kas paredz izsniegšanas sekas, nav piemērojami, tiesas priekšsēdētājs par to informē prasītāju, nosūtot viņam tā dokumenta kopiju, kas bija adresēts atbildētājam, un uzdod šo dokumentu atbildētājam izsniegt ar tiesu izpildītāja starpniecību.

2) Prasītājam divu mēnešu laikā no dienas, kad viņam tika paziņots 1. punktā minētais pienākums, ir vai nu jāpievieno lietas materiāliem apstiprinājums par to, ka tiesu izpildītājs ir izsniedzis atbildētājam dokumentu, vai jāatsūta atpakaļ dokuments un jānorāda atbildētāja pašreizējā adrese, vai jāsniedz pierādījumi, ka atbildētājs dzīvo prasības pieteikumā norādītajā adresē. Ja termiņš ir beidzies bez sekām, piemēro 177. panta 1. punkta 6. apakšpunktu.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 Ar prasību, kas 2021. gada 22. decembrī celta *Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieście w Warszawie* (Varšavas Centra rajona tiesa Varšavā, Polija), proti, iesniedzējtiesā, *Credit Agricole Bank Polska* vēlas, lai AB, trešās valsts valstspiederīgajam, kuram ir patērētāja statuss, tiktu piespriests samaksāt naudas summu 10 591,64 Polijas zlotu (PLN) (aptuveni 2250 EUR), kam ir pieskaitīti piemērojamie procenti, kā arī tiesāšanās izdevumi.

- 16 Prasība ir pamatota ar patērētāja kredītlīgumu, kas 2020. gada 16. jūlijā noslēgts starp prasītāju pamatlietā un atbildētāju pamatlietā, lai patērētājs iegādātos mobilo tālruni. Prasības pieteikumā norādītā patērētāja adrese atbilda tai, kas norādīta šajā līgumā.
- 17 2022. gada 30. martā iesniedzējtiesas palīgdarbinieks (turpmāk tekstā – “tiesas palīgdarbinieks”) pret AB izdeva maksājuma rīkojumu, kurā tika uzdots samaksāt prasītājam pamatlietā summu 10 591,64 PLN, pieskaitot līgumiskos nokavējuma procentus, un tiesāšanās izdevumus, kam pieskaitīti likumiskie nokavējuma procenti, kas aprēķināti no dienas, kad šis maksājuma rīkojums kļuvis galīgs, līdz prasītā maksājuma veikšanas dienai.
- 18 Šā prasības pieteikuma un maksājuma rīkojuma kopija, kā arī cita informācija atbildētājam pamatlietā tika nosūtīta pa pastu uz viņa adresi, kas norādīta minētajā prasības pieteikumā. Šī vēstule 2022. gada 5. maijā tika nosūtīta atpakaļ, jo adresāts to nebija izņēmis.
- 19 Tiesas palīgdarbinieks prasītājas pamatlietā pilnvarotajam pārstāvim ar tiesu izpildītāja starpniecību saskaņā ar Polijas tiesībām uzdeva atbildētājam pamatlietā izsniegt prasības pieteikuma un maksājuma rīkojuma kopiju un brīdināja, ka pretējā gadījumā tiesvedība tiks apturēta. Ar 2022. gada 15. septembra vēstuli šis pilnvarotais pārstāvis informēja iesniedzējtiesu, ka attiecīgā izsniegšana nav notikusi, jo šis atbildētājs norādītajā adresē nebija sastopams.
- 20 Ar 2022. gada 4. oktobra rīkojumu tiesas palīgdarbinieks minētajam atbildētājam iecēla aizbildni.
- 21 2022. gada 26. oktobrī šis aizbildnis izvirzīja iebildumu pret tā paša gada 30. martā izdoto maksājuma rīkojumu, pamatojoties uz to, ka prasītāja pamatlietā nav pierādījusi, ka tā ir kreditors attiecībā uz prasījumos pieprasīto summu. Minētais aizbildnis arī norādīja, ka viņš nespēj noskaidrot atbildētāja pamatlietā dzīvesvietu, taču neizvirzīja nevienu iebildi par iesniedzējtiesas starptautisko jurisdikciju izskatīt pamatlietu saskaņā ar Regulas Nr. 1215/2012 17. un 18. pantu.
- 22 Iesniedzējtiesas, kā arī prasītājas pamatlietā pārstāvja un atbildētāja pamatlietā pārstāvja veiktās darbības nav ļāvušas noskaidrot, kur atrodas atbildētāja pamatlietā dzīvesvieta vai domicils. Ar tām ir vienīgi konstatēts, ka šis atbildētājs bija ieradies Polijā 2017. gada 29. septembrī, ka viņš Polijā deklarēto adresi bija pametis 2018. gadā, un ka datumā, kurā tika veiktas šīs pārbaudes, viņš neatradās ieslodzījumā minētās dalībvalsts teritorijā.
- 23 Minētās tiesas ieskatā, nav izslēgts, ka atbildētājs pamatlietā ir atstājis Polijas teritoriju, taču šo apstākli nevar droši pierādīt, jo uz atsevišķām Polijas Republikas sauszemes robežām netiek veikta robežkontrole.
- 24 Iesniedzējtiesai vispirms ir šaubas, vai, ņemot vērā Regulas Nr. 1215/2012 6. panta 1. punktu, tai ir jānosaka sava jurisdikcija saskaņā ar valsts tiesību normām vai saskaņā ar šajā regulā paredzētajiem vienotajiem jurisdikcijas noteikumiem.
- 25 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no judikatūras, kas izriet no 2011. gada 17. novembra sprieduma *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745) un 2012. gada 15. marta sprieduma *G* (C-292/10, EU:C:2012:142), ir secināms, ka valsts tiesību normu – nevis vienoto jurisdikcijas normu – piemērošana ir iespējama tikai tad, ja tās tiesas rīcībā, kurā celta prasība, ir norādes, kas tai ļauj secināt, ka atbildētājs, kas ir Savienības pilsonis, kura domicils nav dalībvalstī, kurā atrodas minētā tiesa, faktiski dzīvo ārpus Eiropas Savienības teritorijas.

- 26 Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šī judikatūra būtu jāpiemēro arī tādā situācijā kā pamatlietā, kad attiecīgais atbildētājs ir persona, kurai nav nevienas dalībvalsts pilsonības, bet kuras domicils, iespējams, ir kādas dalībvalsts teritorijā. Tā norāda, ka Savienības tiesībās nostiprinātā efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa ievērošana, it īpaši attiecībā uz patērētājiem, varētu liecināt par labu apstiprinošai atbildei uz šo jautājumu.
- 27 Turpinot iesniedzējtiesa šaubās, vai, ņemot vērā Regulas Nr. 1215/2012 26. pantu, gadījumā, kad tiesvedība notiek atbildētāja aizbildņa klātbūtnē, drīkst uzskatīt, ka atbildētājs pamatlietā ir ieradies un līdz ar to ir pieņēmis tiesas, kurā celta prasība, jurisdikciju.
- 28 Iesniedzējtiesa precizē, ka aizbildņa institūta mērķis ir garantēt tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā prasītājam, kurš no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ nevar noskaidrot attiecīgā atbildētāja domicilu. Tā – atsaucoties uz 2009. gada 2. aprīļa sprieduma *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219) un 2011. gada 17. novembra sprieduma *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745) paustajām judikatūras atziņām – norāda, ka, lai gan iespēja turpināt tiesvedību bez atbildētāja ziņas, kā tas ir pamatlietā, veicot izsniegšanu tiesas, kurā celta prasība, ieceltam aizbildnim, ierobežo šā atbildētāja tiesības uz aizstāvību, šāds ierobežojums ir attaisnots, ņemot vērā prasītāja tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.
- 29 Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas, vai ir pieļaujams, ka klāt neesoša patērētāja, kura domicils nav zināms, aizbildnis ar ierašanos pieņem tādās tiesas jurisdikciju, kurai saskaņā ar Regulu Nr. 1215/2012 patiesībā tās nav.
- 30 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka pamatlīeta atšķiras no lietas, kurā tika pasludināts 1996. gada 10. oktobra spriedums *Hendrikman* un *Feyen* (C-78/95, EU:C:1996:380); tajā Tiesa nosprieda, ka atbildētāja nelikumīgi iecelta pārstāvja ierašanās tiesā nevar tikt uzskatīta par šā atbildētāja ierašanos tiesā. Taču šajā lietā atbildētājam pamatlietā aizbildnis tika iecelts atbilstoši Polijas tiesību normām un šim aizbildnim bija tiesības veikt visas ar pamatlīetu saistītās darbības atbildētāja – kura dzīvesvieta tiesvedības laikā palika nenoskaidrota – vārdā.
- 31 Iesniedzējtiesas ieskatā, no Regulas Nr. 1215/2012 26. panta 2. punkta izriet, ka, lai prezumētu, ka patērētājs ir piekritis tādās tiesas jurisdikcijai, kura neizriet no šīs regulas, it īpaši no tās 18. panta 2. punkta, šim patērētājam ir jābūt informētam par viņa tiesībām apstrīdēt šīs tiesas jurisdikciju un sekām, kuras izraisa viņa ierašanās vai neierašanās šajā tiesā. Tādējādi atzīt, ka šī informācija var tikt aizstāta ar informāciju, kuru sniedz minētā patērētāja pārstāvis, būtu pretrunā Regulas Nr. 1215/2012 26. panta 2. punkta mērķim, proti, patērētāja aizsardzībai.
- 32 Šajos apstākļos *Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie* (Varšavas Centra rajona tiesa Varšavā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Regulas Nr. 1215/2012] 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs regulas noteikumi ir piemērojami jurisdikcijas noteikšanai lietā pret patērētāju, kura domicils nav zināms un kurš nav nevienas dalībvalsts pilsonis, taču attiecībā uz kuru, pirmkārt, ir informācija, ka viņa pēdējais zināmais domicils ir bijis kādā dalībvalstī, un, otrkārt, ir ticami dati, kas ļauj uzskatīt, ka viņš vairs nedzīvo šajā dalībvalstī, bet tomēr nav ticamu datu, kuri ļautu uzskatīt, ka viņš ir pametis Savienības teritoriju un atgriezies valstī, kuras pilsonis viņš ir?

- 2) Vai [Regulas Nr. 1215/2012] 26. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda pārstāvja ierašanās tiesā, kurš saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem ir iecelts, lai pārstāvētu patērētāju, kura domicils nav zināms, aizstāj šā patērētāja ierašanos tiesā un ļauj atzīt, ka dalībvalsts tiesai ir jurisdikcija, kaut arī pastāv ticami dati, kas ļauj uzskatīt, ka patērētājs vairs nedzīvo šajā dalībvalstī?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievadapsvērumi

- 33 Pirmām kārtām, jāatgādina – tā kā ar Regulu Nr. 1215/2012 atceļ un aizstāj Padomes Regulu (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.), ar ko savukārt tikusi aizstāta 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar turpmākām konvencijām par jaunu dalībvalstu pievienošanas šai konvencijai, – šo nupat minēto juridisko instrumentu noteikumu Tiesas sniegtā interpretācija ir piemērojama arī Regulas Nr. 1215/2012 normām, kad šīs normas var tikt uzskatītas par “līdzvērtīgām” (spriedums, 2020. gada 9. jūlijs, *Verein für Konsumenteninformation*, C-343/19, EU:C:2020:534, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 34 Otrām kārtām, jākonstatē, ka iesniedzējtiesa gan lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumā, gan arī pašos uzdotajos jautājumos pamīšus atsaucas gan uz atbildētāja pamatlietā dzīvesvietu, gan uz viņa domicilu.
- 35 Jānorāda, ka Regulā Nr. 1215/2012 tiek izmantots tikai atbildētāja “domicila” jēdziens, kas ir vispārējs piesaistes kritērijs, kurš ļauj noteikt tiesas starptautisko jurisdikciju saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punktu.
- 36 Šajā ziņā – kā skaidri izriet no *P. Jenard* ziņojuma par 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (OV 1979, C 59, 1. lpp.), kura komentāri par domicila noteikšanu attiecas arī uz Regulas Nr. 1215/2012 interpretāciju, – Savienības likumdevēja izvēle piemērot atbildētāja domicila kritēriju, nevis tā pastāvīgās dzīvesvietas kritēriju vai vienlaikus šos divus kritērijus tika pamatota ar nepieciešamību novērst kompetento tiesu skaita pavairošanu.
- 37 Regulā Nr. 1215/2012 – tāpat kā grozītājā 1968. gada 27. septembra Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komerclietās un Regulā Nr. 44/2001 – jēdziens “domicils” nav definēts. Regulas Nr. 1215/2012 62. panta 1. punktā ir norāde, ka jautājums, vai lietas dalībnieka domicils tās dalībvalsts teritorijā, kuras tiesās ir celtas prasības, ir nosakāms saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem. Savukārt Regulas Nr. 1215/2012 62. panta 2. punktā ir paredzēts: “ja puses domicils nav dalībvalstī, kuras tiesā ir celta prasība, tad, lai noteiktu, vai puses domicils ir citā dalībvalstī, tiesa piemēro minētās dalībvalsts tiesību aktus”.
- 38 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, jānorāda, ka iesniedzējtiesai savā jurisdikcija izskatīt pamatlietu jānosaka, ņemot vērā Polijas tiesībās paredzēto jēdzienu “domicils”.

Par pirmo jautājumu

- 39 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1215/2012 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja atbildētāja – kas ir trešās valsts pilsonis un kas ir patērētājs – pēdējais zināmais domicils atrodas tās dalībvalsts teritorijā, kuras tiesā ir celta prasība, un ja šai tiesai neizdodas noskaidrot šā atbildētāja pašreizējo domicilu un tai nav arī norāžu ar pierādījuma spēku, kuras tai ļautu secināt, ka atbildētāja domicils faktiski ir citas dalībvalsts teritorijā vai ārpus Savienības teritorijas, jurisdikciju izskatīt šo lietu nosaka tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas šī tiesa.
- 40 Jāatgādina, ka Regulas Nr. 1215/2012 mērķis ir jurisdikciju kolīziju normu vienādošana civillietās un komercietās ar ļoti paredzamu jurisdikcijas noteikumu palīdzību. Šīs regulas mērķis tāpat ir tiesiskās drošības nodrošināšana, kas nozīmē personu, kuru iedibinājuma vieta ir Savienībā, tiesiskās aizsardzības pastiprināšanu, vienlaikus ļaujot prasītājam viegli noteikt tiesu, kurā tas var vērsties, un atbildētājam – saprātīgi paredzēt tiesu, kurā tas var tikt iesūdzēts (spriedums, 2018. gada 4. oktobris, *Feniks*, C-337/17, EU:C:2018:805, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Regulas Nr. 1215/2012 6. panta 1. punktā ir noteikts – ja atbildētāja domicils nav kādā dalībvalstī, tad katras dalībvalsts tiesu jurisdikciju, ievērojot šīs pašas regulas 18. panta 1. punktu, 21. panta 2. punktu, kā arī 24. un 25. pantu, nosaka minētās dalībvalsts tiesību akti.
- 42 Ciktāl Regulas Nr. 1215/2012 6. panta 1. punkts ļauj šajā regulā paredzēto vienoto jurisdikcijas noteikumu vietā piemērot katras dalībvalsts tiesību normas, šā punkta piemērošanas pamatā esošā premisa, proti, atbildētāja domicila neesamība dalībvalsts teritorijā, ir jāinterpretē šauri.
- 43 Šāda šaura interpretācija vēl jo vairāk ir pamatota, ja atbildētājs ir patērētājs un tādējādi saskaņā ar Regulas Nr. 1215/2012 18. pantu tiek pastiprināti aizsargāts, ieviešot īpašas jurisdikcijas noteikumu par labu tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā atrodas viņa domicils. Proti, nevar izslēgt, ka šādam patērētājam var rasties risks šo aizsardzību zaudēt, kad tiek piemērotas valsts tiesību normas par jurisdikciju.
- 44 Šā iemesla dēļ Tiesa ir nospriedusi – gadījumā, kad nav zināms tāda atbildētāja domicils, kas ir patērētājs un kādas dalībvalsts pilsonis, Regulas Nr. 44/2001 4. panta 1. punkts, kura formulējums būtībā ir identisks Regulas Nr. 1215/2012 6. panta 1. punkta formulējumam, ir piemērojams tikai tad, ja valsts tiesas rīcībā ir norādes ar pierādījuma spēku, kas tai ļauj secināt, ka šā atbildētāja domicils faktiski ir ārpus Savienības teritorijas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 17. novembris, *Hypoteční banka*, C-327/10, EU:C:2011:745, 42. punkts, un 2012. gada 15. marts, G, C-292/10, EU:C:2012:142, 42. punkts).
- 45 Savukārt Tiesa atzina – ja valsts tiesai nav norāžu ar pierādījuma spēku, kas tai ļautu secināt, ka patērētāja, kas ir atbildētājs, domicils faktiski ir ārpus Savienības teritorijas un tā nespēj noskaidrot šā patērētāja domicila vietu, Regulas Nr. 44/2001 16. panta 2. punktā, kas pārtapis par Regulas Nr. 1215/2012 18. panta 2. punktu, paredzētais īpašas jurisdikcijas noteikums, ka otras līgumslēdzējas puses prasība pret attiecīgo patērētāju ir jāceļ tās dalībvalsts tiesās, kuras teritorijā ir patērētāja domicils, attiecas arī uz minētā patērētāja pēdējo zināmo domicilu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 17. novembris, *Hypoteční banka*, C-327/10, EU:C:2011:745, 42. punkts).

- 46 Iesniedzējtiesa šaubās, vai šā sprieduma 44. un 45. punktā minētā judikatūra ir piemērojama arī tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kad prasība ir celta pret patērētāju, kurš nav dalībvalsts pilsonis, bet trešās valsts valstspiederīgais un kura pēdējais zināmais domicils atrodas tās dalībvalsts teritorijā, kurai piederīga tiesa, kurā celta prasība, un nav iespējams droši konstatēt, ka šis patērētājs ir atstājis šo teritoriju, lai dotos uz citu dalībvalsti, vai ir atstājis Savienības teritoriju.
- 47 Šajā ziņā ir jānorāda – kā atgādināts šā sprieduma 35. punktā – Regulas Nr. 1215/2012 pamatā ir atbildētāja domicils, nevis tā pilsonības kritērijs. Proti, šīs regulas 4. panta 1. punktā noteikts, ka personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt minētās dalībvalsts tiesā neatkarīgi no viņu pilsonības.
- 48 Tādējādi šā sprieduma 45. punktā minētā jurisdikcijas norma, kas ir balstīta uz atbildētāja, kurš ir patērētājs, pēdējo zināmo domicilu dalībvalsts teritorijā, ir piemērojama neatkarīgi no šā patērētāja pilsonības.
- 49 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1215/2012 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja atbildētāja – kas ir trešās valsts valstspiederīgais un kas ir patērētājs – pēdējais zināmais domicils atrodas tās dalībvalsts teritorijā, kuras tiesā ir celta prasība, un ja šai tiesai neizdodas noskaidrot šā atbildētāja pašreizējo domicilu un tai nav arī norāžu ar pierādījuma spēku, kuras tai ļautu secināt, ka atbildētāja domicils faktiski ir citas dalībvalsts teritorijā vai ārpus Eiropas Savienības teritorijas, jurisdikciju izskatīt šo lietu nosaka nevis tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas šī tiesa, bet gan šīs regulas 18. panta 2. punkts, kurā jurisdikcija izskatīt šādu lietu ir piešķirta tiesai, kuras darbības teritorijā atrodas minētā atbildētāja pēdējais zināmais domicils.

Par otro jautājumu

- 50 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1215/2012 26. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizbildņa, ko valsts tiesa ir iecēlusi, lai pārstāvētu patērētāju, kurš ir atbildētājs un kura pašreizējais domicils nav zināms, ierašanās tiesā ir līdzvērtīga tam, ka šajā tiesā būtu ieradies šis patērētājs, un tādējādi ļauj prezumēt minētās tiesas starptautisko jurisdikciju.
- 51 Iesākumā, ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 1215/2012 26. pants ir iekļauts tās II nodaļas 7. iedaļā “Vienošanās par jurisdikciju”.
- 52 Šīs regulas 26. panta 1. punktā ir paredzēts uz atbildētāja ierašanos tiesā balstīts jurisdikcijas konstatēšanas noteikums attiecībā uz visiem strīdiem, kuros lietu izskatošās tiesas jurisdikcija neizriet no citām minētās regulas normām, izņemot strīdus, uz kuriem attiecas šīs pašas regulas 24. pantā paredzētais izņēmuma jurisdikcijas noteikums un kuru gadījumā atbildētāja ierašanās tiesā nenozīmē vienošanos par jurisdikciju.
- 53 Regulas Nr. 1215/2012 26. panta 2. punktā attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem, patērētāju līgumiem un atsevišķiem darba līgumiem tiesai, kura uzskata, ka tai ir jurisdikcija saskaņā ar šā panta 1. punktu, ir uzlikts pienākums informēt vājāko pusi, pirms tā atzīst savu jurisdikciju. Tādējādi, ja patērētājs, kas ir atbildētājs, ierodas tiesā, kas nav viņa domicila tiesa, kurai ir jurisdikcija saskaņā ar Regulas Nr. 1215/2012 18. panta 2. punktu, tiesai, kurā celta prasība, ir jāpārlicinās, ka patērētājs ir informēts par savām tiesībām apstrīdēt tiesas jurisdikciju un par savas ierašanās sekām.

- 54 No iepriekš minētā izriet, ka jautājums attiecībā uz vienošanos par jurisdikciju ar patērētāja, kurš ir atbildētājs, ierašanos tiesā vai, attiecīgā gadījumā, viņa aizbildņa ierašanos tiesā rodas tikai tādā situācijā, kurā tiesai, kurā celta prasība, jurisdikcija izskatīt attiecīgo strīdu neizriet no citām tiesību normām, nevis Regulas Nr. 1215/2012 26. panta 1. punkta.
- 55 Šajā gadījumā – kā izriet no atbildes uz pirmo jautājumu – tā kā iesniedzējtiesa nav spējusi noskaidrot attiecīgā patērētāja domicila vietu un nav norādēs, kas pierādītu, ka šis patērētājs faktiski ir atstājis Savienības teritoriju, iesniedzējtiesas – kā minētā patērētāja pēdējā zināmā domicila vietas tiesas – jurisdikcija izriet no Regulas Nr. 1215/2012 18. panta 2. punkta.
- 56 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 6. panta 1. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

gadījumā, ja atbildētāja – kas ir trešās valsts valstspiederīgais un kas ir patērētājs – pēdējais zināmais domicils atrodas tās dalībvalsts teritorijā, kuras tiesā ir celta prasība, un ja šai tiesai neizdodas noskaidrot šā atbildētāja pašreizējo domicilu un tai nav arī norāžu ar pierādījuma spēku, kuras tai ļautu secināt, ka atbildētāja domicils faktiski ir citas dalībvalsts teritorijā vai ārpus Eiropas Savienības teritorijas, jurisdikciju izskatīt šo lietu nosaka nevis tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas šī tiesa, bet gan šīs regulas 18. panta 2. punkts, kurā jurisdikcija izskatīt šādu lietu ir piešķirta tiesai, kuras darbības teritorijā atrodas minētā atbildētāja pēdējais zināmais domicils.

[Paraksti]